

**KLIMASMART
LANDBRUK
ØSTFOLD**

Kursserie

Fossilfrie energikilder i landbruket
3. kurskveld – 17. januar

Varmepump, plusskundeordning
og en bondes erfaring

Prosjekt Klimasmart landbruk

Prosjektleder
Charlotte Forsberg
Klima Østfold

Klimasmart landbruksprosjekt Østfold

ØSTFOLD
FYLKESKOMMUNE

Fylkesmannen
i Østfold

**KLIMA
ØSTFOLD**

▶▶ TID FOR HANDLING

ØSTFOLD BONDELAG

**Norsk
Landbruksrådgiving**

Interreg
North Sea Region
COBEN

European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

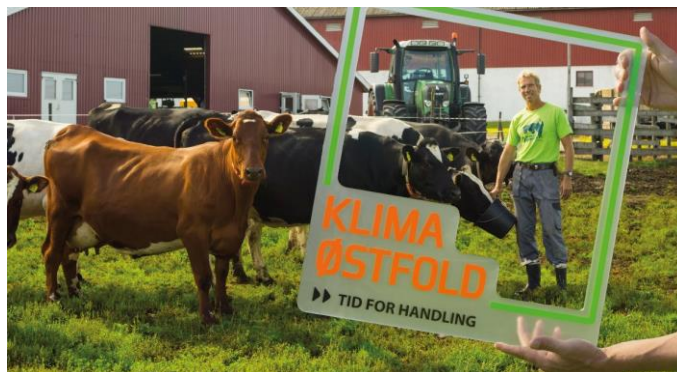
**KLIMASMART
LANDBRUK**

▶▶ TID FOR HANDLING

Klima Østfold-samarbeidet

- Et verktøy for å styrke arbeidet med å oppnå kommunenes og fylkeskommunens klimamål

Jakten på
#100løsninger

www.klimasmartlandbruk.no

Behov for klimarådgiving

Hvert gårdsbruk trenger egen klimaplan (=rådgiver...)

- Hvilke klimagrep er mulig å gjennomføre på mitt gårdsbruk?
- Hvordan skal jeg bruke kalkulator tallet « x kg CO₂ ekvivalenter/kg»?

- Hva er de lavthengende fruktene?
- Hva er «best practice»?
- Hvordan påvirker dette økonomien?

Heldigvis gir økt effektivitet/god agronomi lavere utslipp!

Forutsetninger for klimasuksess i landbruket

- Alle landbruksproduksjoner må bidra
- 41.000 gårdsbruk – 41.000 klimabeslutninger. Finnes ingen «one size fits all»
 - Stor forskjell på mulige klimagrep for en grønnsaksbonde og en sauebonde
 - Geografi, økonomi og klimatiske forskjeller gir ulikt utgangspunkt også innenfor samme landbruksproduksjoner
 - Noen produksjoner binder også gasser og har dermed en positiv effekt!

Utvikling av landbrukets egen «klimakalkulator»

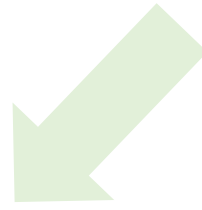
- Datainnsamling på gårdsnivå

HolosNor

Klimadata for jordbruket
Eksisterende data

- Kukontrollen, Dataflyt i
- Innsatsfaktorer på hvert enkelt gårdsbruk
- Klimakompetanse hos landbruksrådgivere

Gården som energiprodusent

Kurskveld 1 – Gårdsvarmeanlegg og energimarkedet

Kurskveld 2 – Vind, solvarme og solstrøm

**KLIMASMART
LANDBRUK**

▶▶ TID FOR HANDLING

Fossilfrie energikilder i landbruket

Program 17. januar - Bamsrudlåven, Eidsberg

16.30 Registrering og servering
av middag.

17.30 **Velkommen**
Charlotte Forsberg
prosjektleder, Klimasmart landbruk Østfold

17.45 **Plusskundeordningen**
Magnus Aune Johnsen, nettplanlegger
Hafslund nett - Hafslundnett.no

18.00 **Varmepumper til boliger, fjøs og
driftsbygninger**
Rolf Iver Mytting Hagemoen, Daglig leder,
Norsk varmepumpeforening - Novap.no

19.00 **Pause**

19.15 **Erfaringer fra installering og drift
av gårdsvarmeanlegg og solenergi**
Grøndalen gård - Nyr.no

20.00 **Pause m/ is**

20.25 **Free Energy AS - kombinasjon av solvarme
og varmepumper**
Einar Torset, leder teknisk support, Free Energy AS

20.45 **Oppsummering av kursserien og veien
videre**

Aktiviteter 2018

- Gårdsvarme – gårdsbesøk i samarbeid med Skogselskapet Østfold
- Energirådgiver og pilotgårder
- Fossilfrie korntørker, er det mulig?
- Innkjøpsordninger for solenergi-produkter og tjenester

Innspill fra dere

**KLIMASMART
LANDBRUK**

▶▶ TID FOR HANDLING

Vi legger ut informasjon på :

www.klimaostfold.no

Facebook : Klima Østfold og Østfold-bonden

